

i Eksamen IN2060 - Digitalteknikk og datamaskinarkitektur

Eksamensdag: 29. november kl 09:00

Tid for eksamen: 4 timer

Hjelpemidler: Ingen

Om oppgavene

Oppgavesettet består av forskjellige typer oppgaver, både oppgaver der det forventes at du skriver svar og flervalgsoppgaver med ett eller flere riktige valg. Noen oppgaver har flere felter for besvarelse, og noen kan ha vedlegg som er vesentlige for å løse oppgaven. Pass derfor på å sjekke at du har lest og besvart hele oppgaven for hver oppgave, og benytt gjerne rullefeltene (scrollbar) til å kontrollere at du har fått med deg alt.

Flervalgsoppgaver med radioknapper kan endres, men ikke skrur av når du har valgt alternativ. Felt med avkrysningsbokser kan ha begrensning i antall kryss som er lov.

Om poeng i dette eksamenssettet

I dette oppgavesettet er det mulig å oppnå inntil 100 poeng totalt. Poengene for hver oppgave er oppgitt på oversiktssiden for å angi vektningen av hver oppgave slik at kandidatene kan disponere tiden. Feil i avkrysningsoppgaver kan gi poengtrekk innenfor oppgaven. Poengtrekk tas ikke med fra en oppgave til en annen. Nøyaktig tall på poeng for hver riktige eller gale avkryssning vil ikke oppgis da dette kan gi svar på hvor mange riktige oppgaven har.

Oppgaver som leveres på papir

Noen av oppgavene skal tegnes på eget ark. Pass på at du fører inn kandidatnummer, oppgavenummer og all annen nødvendig informasjon i løpet av eksamenstiden. Arket skal leveres inn til eksamensvaktene ved slutten av eksamen. Arket eller arkene vil bli skannet og koblet til den digitale oppgaven i etterkant.

I dette oppgavesettet har du mulighet til å svare med digital håndtegning (oppgave 4 og 8). Du bruker skisseark du får utdelt. Det er anledning til å bruke flere ark per oppgave. Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

Det er IKKE anledning til å bruke digital håndtegning på andre oppgaver enn oppgave 4 og 8. Det blir IKKE gitt ekstratid for å fylle ut informasjonsboksene på skisseark (engangskoder, kand.nr. o.l.).

Lykke til!

1 Digital representasjon

Gjør om desimaltallet $(25)_{10}$ til et 8 bits binærtall.

Velg ett alternativ

- 00101010
- 00111011
- Ingen av alternativene er korrekte.
- 00010111
- 00011001

Maks poeng: 2

2 Digital representasjon

Gjør om desimaltallet $(-35)_{10}$ til et 8 bits binærtall på 2'ers komplement form.

- 01110111
- 11010011
- 11011101
- 01011110
- Ingen av alternativene er korrekte.

Maks poeng: 3

3 Forenkle følgende uttrykk maksimalt.

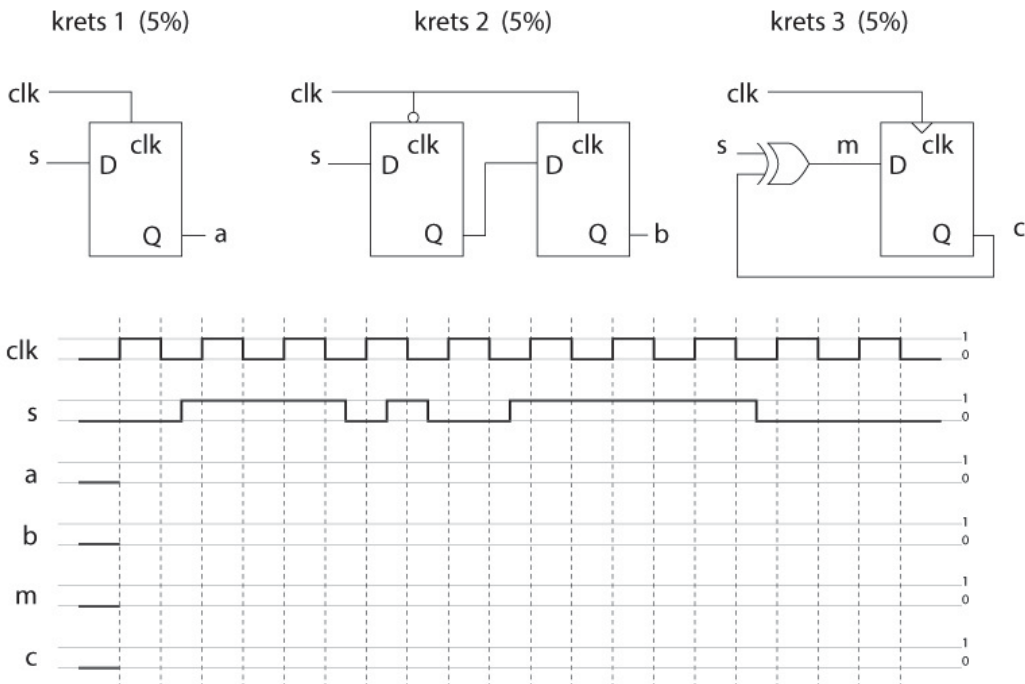
$$F = XYZ + XY' + XYZ'$$

Velg ett alternativ

- XY'
- XY
- X
- $XY'+Z$
- $Y'+Z$

Maks poeng: 5

4 Hver av de tre kretsene under tar inn klokkesignalet clk og inngangssignalet s. Anta at a, b, c og m har startverdien 0. Tegn inn det manglende tidsforløpet for signalene a, b, m og c. Du skal ikke ta hensyn til portforsinkelse. Hint: Merk forskjellen på latcher og fliflop i illustrasjonen. **Besvarelsen skal tegnes inn på et eget ark.**

I denne oppgaven kan du svare med digital håndtegnning. Bruk eget skisseark (utdelt). Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

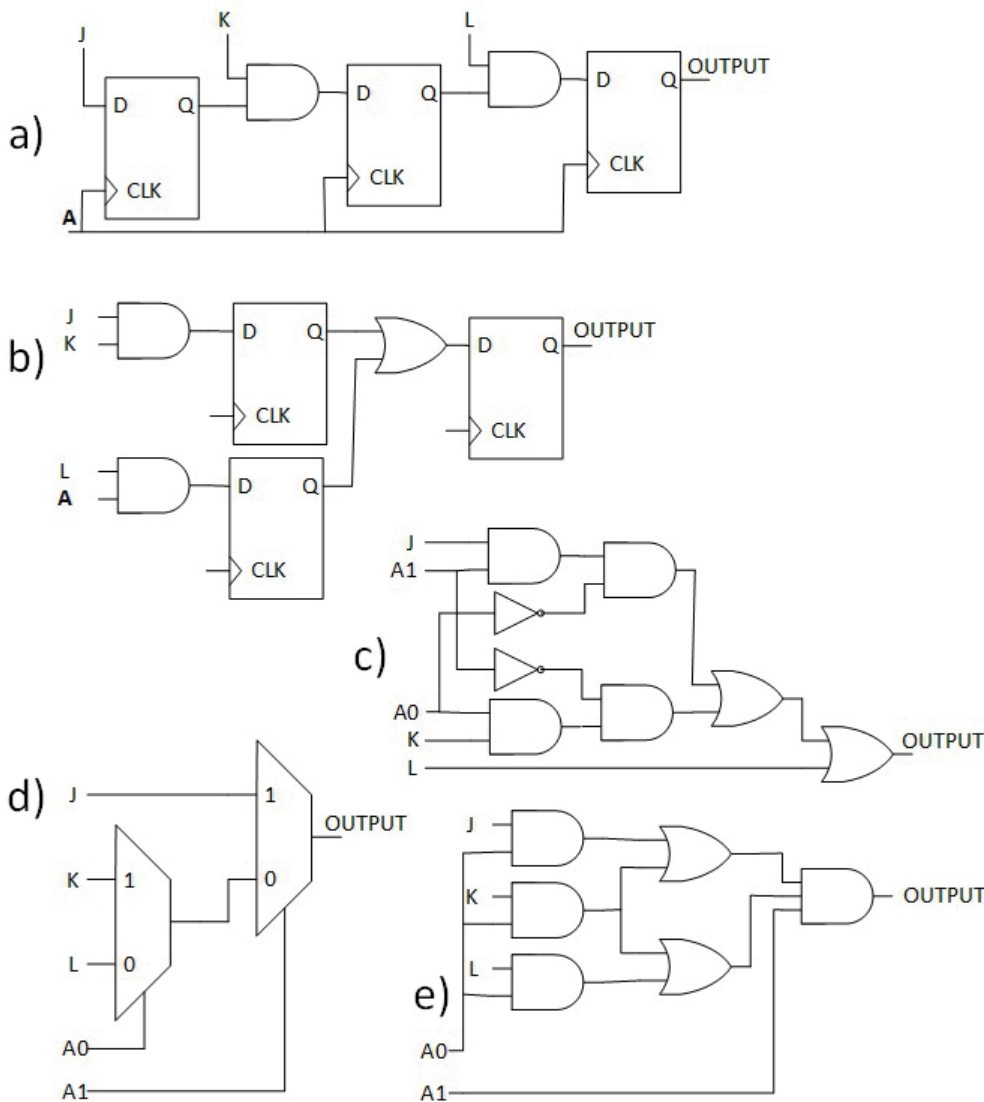
5

```

library IEEE;
    use IEEE.STD_LOGIC_1164.all;

entity my_thing is
    port( J,K,L : IN STD_LOGIC;
          A      : IN STD_LOGIC_VECTOR(1 downto 0);
          OUTPUT : OUT STD_LOGIC);
end entity my_thing;

architecture ex of my_thing is
begin
    process(all)
    begin
        if A(1) = '1' then OUTPUT <= J;
        elsif A(0) = '1' then OUTPUT <= K;
        else OUTPUT <= L;
        end if;
    end process;
end architecture ex;
    
```


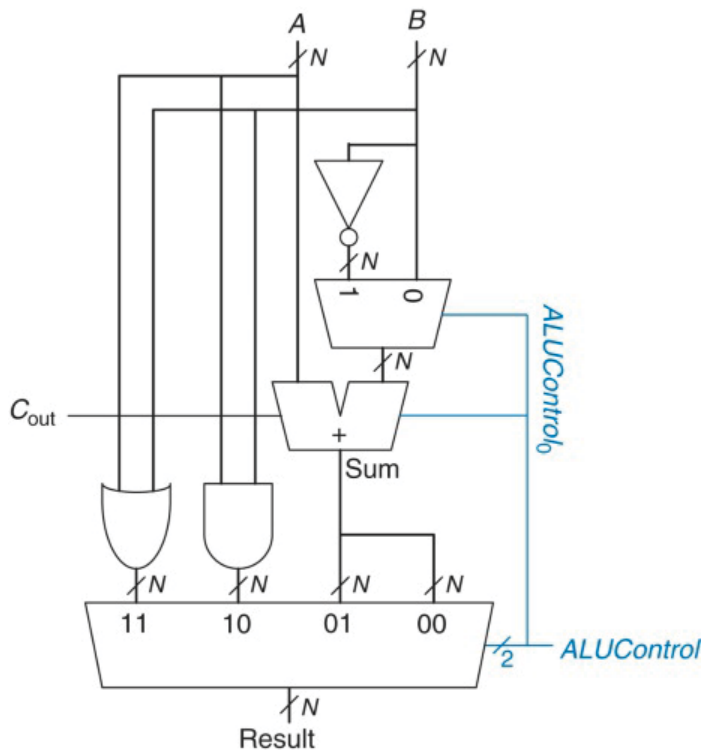
Hvilke(t) av diagrammene passer til koden?

Velg ett eller flere alternativer

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

Maks poeng: 5

6

Figuren viser en N-bit ALU.

Sett kryss ved påstander som er sanne

- C_{out} vil alltid være '1' når vi legger sammen to tokomplements tall
- ALU-en har 3 multiplexere
- Kontrollsignal 01 må brukes for å legge sammen 2-komplement tall (signed add)
- Kontrollsignal 10 gir A AND B
- Vi kan ikke utføre A XOR B med denne ALU-en direkte
- Kontrollsignal 10 gir A OR B
- Med to slike ALU-er kan vi multiplisere vilkårlige N-bits tall på to klokkesyklus.
- ALU-en er hjertet i mikrokontrolleren
- Kontrollsignal 00 brukes til addisjon
- Adderen er av typen Ripple-Carry
- Bruker vi ALU-en til logiske operasjoner vil C_{out} alltid være 0
- ALU-en har to multiplexere

```

7  library IEEE;
   use IEEE.STD_LOGIC_1164.all;

   entity decoder2_4 is
     port(a: in STD_LOGIC_VECTOR(1 downto 0);
          y: out STD_LOGIC_VECTOR(3 downto 0));
   end entity;

   architecture synth of decoder2_4 is
   begin
     process(all) begin
       case a is
         when "00" => y <= "0001";
         when "01" => y <= "0010";
         when "10" => y <= "0100";
         when "11" => y <= "1000";
         when others => y <= "0000";
       end case;
     end process;
   end architecture;

```

Over ser du fullstendig VHDL-kode til en 2 til 4 dekode.

Lag fullstendig kode til en 3 til 8 dekode.

Kopier og modifiser gjerne elementer fra koden over.

Skriv ditt svar her...

Maks poeng: 5

```

8
library IEEE;
use IEEE.STD_LOGIC_1164.all;

entity fsm is
  port( CLK, RESET : IN  STD_LOGIC;
        A, B       : IN  STD_LOGIC;
        P, Q, R    : OUT STD_LOGIC);
end entity fsm;

process(all)
begin
  case state is
    when S0 =>
      if ((A = '1') or (B='1')) then nextstate <= S0;
      else nextstate <= S1;
      end if;
    when S1 =>
      if (A= '1') then nextstate <= S0;
      elsif (B= '1') then nextstate <= S1;
      else nextstate <= S2;

```

```

architecture ex of fsm is
begin
  type statetype is (S0, S1, S2);
  signal state, nextstate : statetype;

process(CLK, RESET)
begin
  if RESET then state <= S0;
  elsif rising_edge(CLK) then
    state <= nextstate;
  end if;
end process;

-- concurrent statements
P = '1' when state = S0 else '0';
Q = '1' when state = S1 else '0';
R = '1' when state = S2 else 'Z';

end architecture ex;

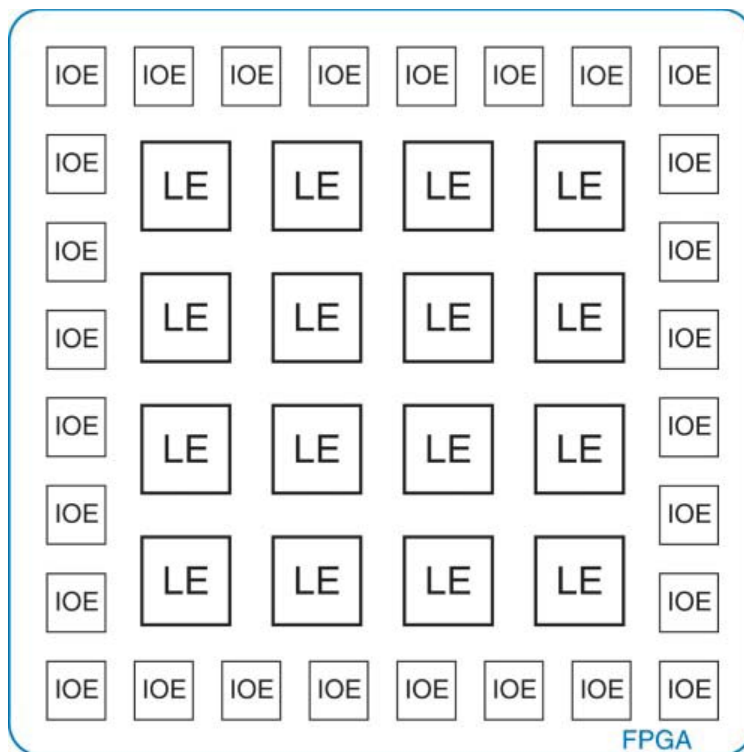
```

Tegn et tilstandsdiagram for tilstandsmaskinen beskrevet med VHDL-koden over på et eget ark.

I denne oppgaven kan du svare med digital håndtegning. Bruk eget skisseark (utdelt). Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

Maks poeng: 10

9

Figuren over viser en generell arkitektur for en FPGA bestående av logiske elementer (LE) og input-output elementer (IOE).

Ta stilling til følgende påstander og kryss av for alle som er riktige.

- IOE blokker kan ikke ha tristate-buffere
- Det er lurt å unngå bruk av typen INOUT for interne signaler, fordi det kan føre til unødig bruk av IOE blokker
- Logiske elementer kan inneholde oppslagstabeller (LUT-er)
- FPGA kan brukes til både kombinatorisk og sekvensiell logikk
- Tristate-buffere brukes gjerne til busser med flere drivere
- En FPGA kan ikke inneholde RAM
- Når vi programmerer en FPGA med VHDL skjer instruksjonene sekvensielt.
- Når vi programmerer en FPGA bestemmer vi hvilke deler av de logiske elementene som brukes og hvordan disse kobles sammen
- Avstanden mellom logiske elementer som kobles sammen er ubetydelig for klokkehastigheten

Maks poeng: 5

10

```
.text
.global main
main:
    MOV r5, #10
    MOV r7, lr
    BL add_one
    BX lr

add_one:
    ADD r0, r5, #1
    BX lr
```

└

Velg ett eller flere alternativer

- 'main' bruker feil register til funksjonargument
- 'main' lagrer link-registeret riktig før funksjonskall
- 'add_one' returnerer verdi i feil register
- Programmet vil aldri avslutte

Maks poeng: 5

11 Vi ønsker å oversette følgende program til ARM assembler. Du kan anta at 'g' ligger i 'R0' og 'h' ligger i 'R1'.

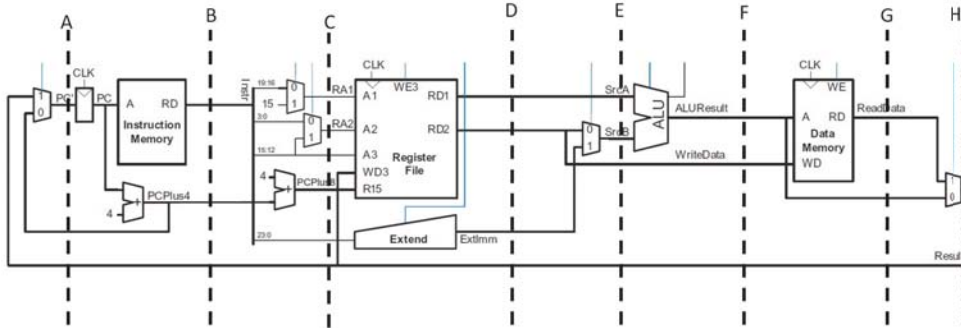
```
if(g < h) {
    h = h + 1;
} else {
    h = h * 2;
}
```

Besvar følgende spørsmål om antall instruksjoner i den oversatte assembler koden:

- a. Hvis man bare kan benytte betingetkjøring (*conditional execution*) på hopp (*branch*), trenger man minimum instruksjoner.
- b. Hvis man kan benytte betingetkjøring (*conditional execution*) på alle instruksjoner trenger man minimum instruksjoner.

Maks poeng: 10

- 12 På hvilke steder er det best å sette inn pipeline-registre for å få en 5-steps pipelinet prosessor?

Velg ett eller flere alternativer

- BDFG
- ACEFH
- BCDG
- CEFH
- ACDFG
- ABCEF

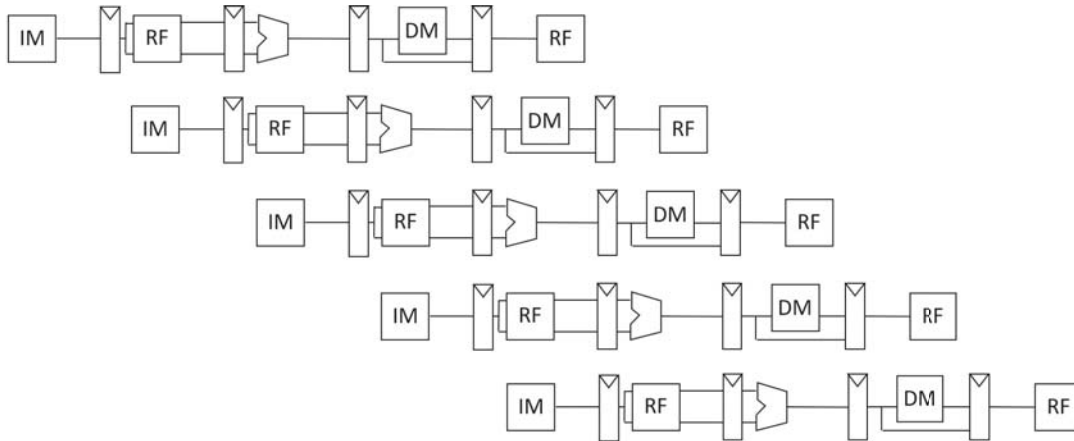
Maks poeng: 5

- 13 Gitt ARM-assemblerprogrammet:

```

MOV R3, #28
SUB R0, R3, #3
LDR R4, [R0, #14]
STR R5, [R3, #36]
AND R2, R0, R4
    
```

Hvilke(t) register(/registre) skrives og / eller leses i sykel 5?
 Anta 5-steps pipelinet prosessor med hasardenhet som i boka.
 Du kan bruke illustrasjonen som tankehjelp / for å kladde.

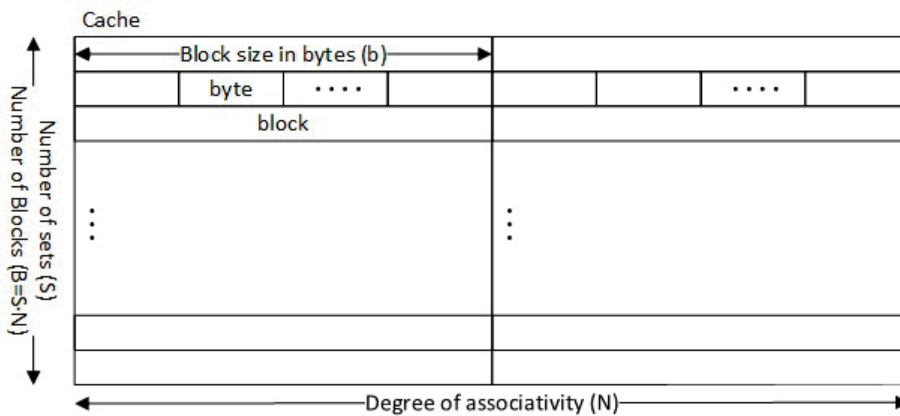

Velg ett eller flere alternativer

- R5
- R2
- R4
- R3
- R0

Maks poeng: 5

14

Figur av en generisk cache.

Gitt følgende ARM assembler kode:

```

(1)      MOV R0, #5
(2)      MOV R1, #0
(3) LOOP CMP R0, 0
(4)      BEQ DONE
(5)      LDR R2, [R1, #0x4]
(6)      LDR R3, [R1, #0x8]
(7)      LDR R4, [R1, #0x24]
(8)      SUB R0, R0, #1
(9)      B LOOP
(10)     DONE
    
```

└

I denne oppgaven skal du sammenligne ytelsen til to cachesystemer:

- 1) En direktekoblet (direct mapped) cache med blokkstørrelse på 4 ord.
 - 2) En 2-way set associative cache med blokkstørrelse på ett ord.
- Begge cachene har ordstørrelse på 4 byte og 8 sett.

a) Hva blir miss-rate for henholdsvis cache 1) og 2) ? (Skriv som brøk)

Vi endrer linje 6 til

(6) LDR R3, [R1, #0x88]

b) Vil miss-ratene for de to cachene endre seg med den nye koden? Begrunn svaret.

For hver av cachene innfører vi en nivå 2 cache (level 2) med 16 ganger så mange sett (128 sett), men ellers samme oppbygning som 1) og 2).

Vi antar at miss penalty er på 100 klokkesyklus om vi må lese fra RAM og 10 klokkesyklus om vi må lese fra level 2 cache.

c) I hvilken grad vil cachesystemene 1) og 2) dra nytte av nivå 2 cachen, gitt at vi benytter den samme assemblerkoden som i b)? Begrunn svaret.

Skriv ditt svar her...

Format | B | I | U | x_2 | x^2 | I_x | | | | | | | Ω | | | Σ |

Words: 0

Maks poeng: 15

Data-processing instructions

Name	Description	Operation
ADD Rd, Rn, Src2	Add (+)	$Rd = Rn + Src2$
SUB Rd, Rn, Src2	Subtract (-)	$Rd = Rn - Src2$
AND Rd, Rn, Src2	Bitwise AND (&)	$Rd = Rn \& Src2$
ORR Rd, Rn, Src2	Bitwise OR ()	$Rd = Rn Src2$
EOR Rd, Rn, Src2	Bitwise Exclusive OR (^)	$Rd = Rn \wedge Src2$
BIC Rd, Rn, Src2	Bitwise Clear	$Rd = Rn \& \sim Src2$
MVN Rd, Rn, Src2	Bitwise NOT (~)	$Rd = \sim Rn$
LSL Rd, Rn, Src2	Logical Shift Left (<<)	$Rd = Rn \ll Src2$
LSR Rd, Rn, Src2	Logical Shift Right (>>)	$Rd = Rn \gg Src2$
MOV Rd, Src2	Move (=)	$Rd = Src2$
CMP Rd, Src2	Compare	Set flags (see below) based on $Rd - Src2$

Remember that we can also set condition flags by appending an *S* to the end of our Data-processing instructions.

Name	Description
ADDS Rd, Rn, Src2	Add (as above) and set condition flags
SUBS Rd, Rn, Src2	Subtract (as above) and set condition flags
ANDS Rd, Rn, Src2	Bitwise AND (as above) and set condition flags

Multiply instructions

Name	Description	Operation
MUL Rd, Rn, Rm	Multiply (*)	$Rd = Rn * Rm$
MULS Rd, Rn, Rm	Multiply (*) and set condition flags	$Rd = Rn * Rm$
MLA Rd, Rn, Rm, Ra	Multiply and Accumulate	$Rd = (Rn * Rm) + Ra$

Memory instructions

Name	Description	Operation
STR Rd, [Rn, ± Src2]	Store Register	$Mem[Adr] = Rd$
LDR Rd, [Rn, ± Src2]	Load Register	$Rd = Mem[Adr]$

Branch instructions

Name	Description	Operation
B label	Branch	$PC = (PC + 8) + imm24 \ll 2$
BL label	Branch and Link	$LR = (PC + 8) - 4;$ $PC = (PC + 8) + imm24 \ll 2$
BX Rd	Branch and eXchange	Branch to address pointed to in Rd (used for return)

Condition flags

Flag	Name	Description
N	Negative	Instruction result is negative
Z	Zero	Instruction result is zero
C	Carry	Instruction caused a carry out
V	oVerflow	Instruction caused an overflow

Condition mnemonics

Mnemonic	Name	CondEx
EQ	Equal	Z
NE	Not Equal	!Z
CS/HS	Carry set / unsigned higher or same	C
CC/LO	Carry clear / unsigned lower	!C
MI	Minus / negative	N
PL	Plus / Positive <i>or</i> zero	!N
VS	Overflow	V
VC	No overflow	!V
HI	Unsigned higher	!Z AND C
LS	Unsigned lower or same	Z OR !C
GE	Signed greater than or equal	!N XOR !V
LT	Signed less than	N XOR V
GT	Signed greater than	!Z AND (!N XOR !V)
LE	Signed less than or equal	Z OR (N XOR V)

Theorems

Number	Theorem	Dual	Name
T1	$B \cdot 1 = B$	$B + 0 = B$	Identity
T2	$B \cdot 0 = 0$	$B + 1 = 1$	Null Element
T3	$B \cdot B = B$	$B + B = B$	Idempotency
T4	$(B')' = B$		Involution
T5	$B \cdot B' = 0$	$B + B' = 1$	Complements

#	Theorem	Dual	Name
T6	$B \cdot C = C \cdot B$	$B+C = C+B$	Commutativity
T7	$(B \cdot C) \cdot D = B \cdot (C \cdot D)$	$(B + C) + D = B + (C + D)$	Associativity
T8	$B \cdot (C + D) = (B \cdot C) + (B \cdot D)$	$B + (C \cdot D) = (B+C) (B+D)$	<u>Distributivity</u>
T9	$B \cdot (B+C) = B$	$B + (B \cdot C) = B$	Covering
T10	$(B \cdot C) + (B \cdot \bar{C}) = B$	$(B+C) \cdot (B+\bar{C}) = B$	Combining
T11	$(B \cdot C) + (\bar{B} \cdot D) + (C \cdot D) = (B \cdot C) + (\bar{B} \cdot D)$	$(B+C) \cdot (\bar{B}+D) \cdot (C+D) = (B+C) \cdot (\bar{B}+D)$	Consensus

#	Theorem	Dual	Name
T12	$\overline{B_0 \cdot B_1 \cdot B_2 \dots} = \overline{B_0 + B_1 + B_2 \dots}$	$\overline{B_0 + B_1 + B_2 \dots} = \overline{B_0 \cdot B_1 \cdot B_2 \dots}$	DeMorgan's Theorem